

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

**Strategija razvoja klastera u
Republici Hrvatskoj
2011.-2020.**

Zagreb, 2011. godina

Sadržaj

Sadržaj	1-2
Tumač kratica	3
1. Uvod	4
1.1 Osnovne definicije	5
1.2 Europsko klastersko okruženje	5
1.3 Okruženje za razvoj klastera u Republici Hrvatskoj	7
1.3.1 Dosadašnja iskustva u razvoju klastera u Republici Hrvatskoj	9
1.4 SWOT analiza klasterskog okruženja	10
2. Ciljevi Strategije	12
2.1 Unapređenje upravljanja Hrvatskom klasterskom politikom	13
2.1.1. Mapiranje klastera	13
2.1.2 Nacionalna koordinacija za klastere	13
2.1.3. Specijalizacija regija i izrada regionalne mape klastera	14
2.1.4 Informiranje i promidžba politike razvoja klastera	14
2.1.5. Praćenje i ocjenjivanje klastera	15
2.1.6. Suradnja sa klasterskom politikom EU	15
2.2. Jačanje klastera i klusterskih članica	15
2.2.1 Jačanje kapaciteta klastera, klusterskih asocijacija /mreža i klusterskih članica	16
2.2.2. Potpora jačanju konkurentnosti klusterskih članica	16
2.2.3. Umrežavanje klastera na regionalnoj razini	16
2.3. Poticanje inovacija i transfera novih tehnologija	16
2.3.1. Potpora inovacijama	17
2.3.2 Jačanje transfera tehnologije	17
2.3.3. Potpora suradnji s akademskom zajednicom, istraživanjem i razvojem	17

2.4.	Jačanje izvoznih potencijala i internacionalizacija klastera	18
2.4.1.	Potpora izvoznim aktivnostima klusterskih organizacija i poduzeća	18
2.4.2.	Umrežavanje i suradnja s klasterima u EU i srednjoj i jugoistočnoj Europi	19
2.5.	Jačanje znanja i vještina za razvoj klastera	18
2.5.1.	Jačanje znanja i vještina za razvoj klastera	19
2.5.2.	Informacijske i komunikacijske aktivnosti klastera	19
2.6.	Učinkovito korištenje fondova EU i Programa Zajednice EU	19
2.6.1.	Jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje fondova EU	19
2.6.2.	Jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje Programa zajednice	20

Tumač kratica

MINGORP - Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva

HUP - Hrvatska udruga poslodavaca

HGK - Hrvatska gospodarska komora

HIO - Hrvatska izvozna ofenziva

HBOR - Hrvatska banka za obnovu i razvitak

CIP - Okvirni program za konkurentnost i inovacije

EIP - Program za poduzetništvo i inovacije

IEE - Inteligentna energija u Europi

ICT Programme - Program podrške politici informacijskih i komunikacijskih tehnologija

CEE Cluster Network - Projekt izgradnje mreže klastera Srednje i Istočne Europe

FP7 - Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj

EUREKA - Europska mreža za istraživanje i razvoj orijentiran prema tržištu

IPA - Instrument pretprijetne pomoći

1. Uvod

Posljednjih je godina klasterska politika bila važan sastavni dio gospodarske politike diljem Europe. Hrvatska je u velikoj mjeri usklađena s drugim europskim zemljama – svojom klusterskom politikom Hrvatska želi ojačati postojeće regionalne prednosti, a time i konkurentnost i inovacije.

Klasterska politika u Hrvatskoj mora se razmatrati u kontekstu položaja Hrvatske kao malog tranzicijskog gospodarstva. Prednosti „klasterizacije“ stoga su posebice:

- jačanje konkurentnosti poduzeća,
- jačanje konkurentnosti hrvatskih regija,
- poboljšanje strukture gospodarskih aktivnosti (nove tehnologije, restrukturiranje poduzeća),
- umrežavanje javnog, poslovnog i znanstveno-istraživačkog sektora te
- razumijevanje vlastitog gospodarstva.

Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj po prvi je puta okupila na jednom mjestu sve relevantne dionike koji se bave razvojem klastera i pružanjem potpore klasterima. U okviru izrade održano je niz radionica, a sam je proces rezultirao koordiniranim i koherentnim pristupom klasterima, kao i konsenzusom o strateškom okviru za budući razvoj klastera.

U ovom je dokumentu jasno opisan strateški pristup, kao i konkretni ciljevi i način primjene mjera razvoja klastera u Republici Hrvatskoj. Obzirom da su u proces bili uključeni predstavnici svih relevantnih tijela, ovaj dokument ima široku potporu i prihvaćanje svih dionika, što su ključni čimbenici njegove uspješne provedbe u budućnosti. Strategija za razvoj klastera je ključni dokument na putu prema vodećem gospodarskom položaju Hrvatske u Jugoistočnoj Europi.

U svim će ciljevima i mjerama Strategije za razvoj klastera biti uključen princip društveno odgovornog ponašanja i razmotrene važne teme kao što su jednake mogućnosti, rodno osviještena politika (*gender mainstreaming*) uravnoteženi regionalni razvoj i ekološka održivost.¹

---

¹ Jednake mogućnosti znači da će se sve mjere i aktivnosti u strategiji procjenjivati u odnosu na njihov učinak na socijalni položaj različitih ciljnih skupina, kao što su muškarci i žene (rodno osviještena politika), mladi i stari, osobe s invaliditetom, razne etničke skupine, migranti itd. Mjere će se osmisliti na način da doprinose smanjenju nejednakosti.

Ekološka održivost znači da će se procijeniti učinak mjera na okoliš, te izbjegavati negativni učinci.

1.1 Osnovne definicije

Klasteri

Klasteri su pravne osobe, geografske koncentracije međusobno povezanih poduzeća, specijaliziranih dobavljača, pružatelja usluga, poduzeća u povezanim sektorima i povezanih institucija u područjima koji međusobno konkuriraju ali i surađuju.

Klasterska udruženja

Klasterska udruženja, mogu biti pravne osobe ili neformalne mreže koje objedinjuju više klastera u promicanju zajedničkih interesa.

Klasterske inicijative

Klasterske inicijative su organizirani naponi usmjereni prema povećanju rasta i konkurentnosti klastera u regiji.²

Potporne organizacije za klastera

Potporne organizacije za klastera su institucije koje pružaju usluge namijenjene jačanju razvoja klastera. Potporne organizacije mogu biti javne, javno-privatne organizacije.

Klasterska politika

Klasterska politika su specifični naponi vlade u pružanju potpore klasterima i omogućavanju učinkovite koordinacije (upravljanja) s drugim povezanim politikama i potpornim organizacijama na nacionalnoj i regionalnoj razini.³

1.2 Europsko klastersko okruženje

Tijekom posljednjih godina politika razvoja klastera postala je jedna od glavnih politika Europske Unije, posebice u svezi s obnovljenom Lisabonskom strategijom i EU 2020. U cijeloj se Europi općenito smatra da su klasteri u velikoj mjeri povezani s prosperitetom⁴, pa su stoga nacionalne inicijative za jačanje razvoja klastera usmjerene prema

- gospodarskom rastu
- većoj konkurentnosti
- jačanju inovacija i transfera tehnologije i
- naprednim i *high-tech* inovacijama (inovacijama visoke tehnologije).

Europska unija daje svoj doprinos nacionalnim i regionalnim klasterskim politikama i inicijativama putem komplementarnih aktivnosti. To uključuje uklanjanje trgovinskih, investicijskih i migracijskih barijera, poticanje i jačanje regionalnih i nacionalnih klasterskih politika, potporu stvaranju novih klastera, kao i poticanju prekograničnih i međuregionalnih klastera. Cilj razvoja klastera u EU ostvaruje se nizom raznih potpornih programa i inicijativa zajednice. Vijeće za konkurentnost Republike Hrvatske je u svom zaključku 2006. godine prepoznalo klastera kao jedan od devet prioriteta za jačanje i razvoj inovacija.

² Örjan Sölvell, Göran Lindqvist, Christian Ketels u *The Cluster Initiative Greenbook*, (2003.)

³ Temeljem radnog dokumenta Europske komisije COM 2008 652

⁴ *Innovation Clusters in Europe, A statistical Analysis and overview of current Policy support*. Pro INNO Europe dokument br. 5

PROGRAMI I INICIJATIVE U RAZVOJU KLASTERA

CIP –Okvirni program za konkurentnost i inovacije

Spaja potporu inovacijama, energiji i informacijskim i komunikacijskim tehnologijama u zajedničkom okviru. Potprogram "Program za poduzetništvo i inovacije" (EIP) podupire horizontalne aktivnosti, posebice u jačanju, poticanju i promicanju inovacije u malim i srednjim poduzećima. Ovdje je uključeno i poticanje razvoja klastera. Hrvatska sudjeluje u tom potprogramu (projekt u okviru Enterprise Europe Network koji provodi HGK), kao i u druga dva potprograma (Inteligentna energija u Europi (IEE), Program podrške politici informacijskih i komunikacijskih tehnologija (ICT Programme)).

PRO INNO EUROPE

Inicijativa PRO INNO EUROPE ima za cilj postati središnjom točkom za analizu i razvoj politika inovacije, učenje i razvoj u Europi. INNO mreže usredotočene su na suradnju u području klusterskih politika, potporu malim i srednjim poduzećima utemeljenima na znanju i novim poduzećima (start-ups), valorizaciju transnacionalnog znanja, veze između industrije i istraživanja, kao i inovacije u području usluga. Četiri INNO mreže s fokusom na suradnji u području klusterskih politika osnovale su 2006. godine Europsku alijansu za klustere, **European Cluster Alliance**, u okviru inicijativa PRO INNO Europe i Europe INNOVA. Četiri člana osnivača Alijanse su INNO-Net cluster projects BSR Network, CEE-ClusterNetwork (HUP je član ove inicijative), CLUNET, i INNET.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (MINGORP) i Hrvatska udruga poslodavaca (HUP) potpisali su 28. studenog 2007. godine strateški klusterski sporazum „CEE CLUSTER AGREEMENT“ u okviru projekta CEE Cluster Network⁵, koji je odigrao značajnu ulogu u pripremi Europskog klusterskog memoranduma⁶, prezentiranog u Stockholmu 23. siječnja 2008. godine.

U okviru PRO INNO Europe projekta "INNO akcije" 2009-2012. Hrvatska sudjeluje kao partner u projektu Cluster-Excellence.eu⁹, kojim se promovira izvrsnost klaster menadžmenta, razvijaju indikatori kvalitete i sustav ocjene uspješnosti menadžmenta te trening materijali. U projektu djeluje i novoosnovani Europski klub klaster menadžera.

HUP je partner u projektu, a isti provodi HUP suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva uz sudjelovanje relevantnih klaster organizacija i potpornih institucija u Republici Hrvatskoj.

Sedmi okvirni program za istraživanje i razvoj (FP7)

FP7 je financijski instrument za potporu aktivnosti u području istraživanja i razvoja za gotovo sve znanstvene discipline. Sastoji se od sljedećih potprograma relevantnih za klustere:

- "Kolaborativno istraživanje – europska izvrsnost"/ (uspostavljanje europskih centara izvrsnosti)
- „Regije znanja“ (poticanje transnacionalnih mreža i klastera baziranih na istraživanju)
- "Međunarodna suradnja" (stvaranje strateških partnerstva s trećim zemljama u području istraživanja i razvoja i inovacija)

Hrvatska sudjeluje u FP7 i ima za svako područje kontakt osobu kojoj se mogu obratiti potencijalni korisnici. <http://cordis.europa.eu/fetch>

⁵ Dokument dostupan u Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva i HUP-u

⁶ Dokument dostupan na internetskoj stranici <http://www.proinno-europe.eu/NWEV/uploaded-documents/European-Cluster-Memorandum.pdf>

⁹ Informacije dostupne na internetskoj stranici <http://www.proinno.europe.eu/cluster-excellence> i <http://www.cluster-excellence.eu/>

EUREKA

EUREKA je pan-europska mreža za tržišno orijentirao i industrijsko istraživanje i razvoj. Njezin je cilj jačanje konkurentnosti Europe podupiranjem poduzeća, istraživačkih centara i sveučilišta u njihovim europskim projektima. Potprogram „EUREKA clusters“ podupire dugoročne, strateški važne industrijske inicijative.

INSTRUMENT PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA)

Instrument pretpristupne pomoći IPA (eng. *Instrument for Pre-Accession assistance*) novi je instrument pretpristupne pomoći za razdoblje 2007. – 2013. koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD. Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje strukturnih instrumenata Kohezijske politike EU. Republika Hrvatska korisnica je IPA programa i to od 2007. godine do trenutka stupanja u članstvo EU. Program IPA sastoji se od pet komponenti. **Komponenta IPA IIIc namijenjena je financiranju projekata iz područja regionalne konkurentnosti.** Cilj Operativnog programa za regionalnu konkurentnost podrazumijeva korištenje raspoloživih financijskih sredstava za mjere jačanja gospodarske konkurentnosti i poticanja razvoja i rasta poduzetništva, odnosno stvaranje boljih uvjeta poslovanja i potpore malim i srednjim poduzetnicima. Potencijalni korisnici sredstava u okviru Programa mogu biti klasteri i članice klastera te se na taj način mogu financirati klaster inicijative

STRUKTURNI INSTRUMENTI KOHEZIJSKE POLITIKE EU

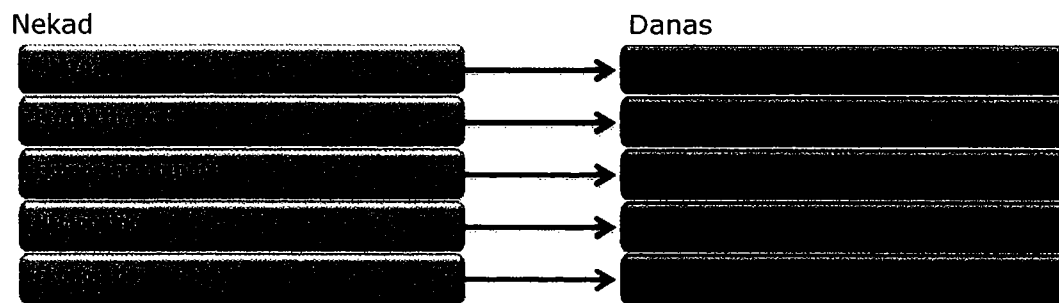
Nova Kohezijska politika Europske unije 2007.-2013. provodi se u skladu s tri cilja:

1. Konvergencija: raniji cilj 1 usmjeren je na manje razvijene regije
2. Regionalna konkurentnost i zapošljavanje: za sve regije koje nisu pokriveno ciljem konvergencije.
3. Europska teritorijalna suradnja: programi prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje.

Sva tri cilja podupiru uspostavu regionalnih inovacijskih sustava, razvoj regionalnih klastera i potpore malim i srednjim poduzećima. Nakon ulaska u EU Republici Hrvatskoj će biti na raspolaganju strukturni instrumenti Kohezijske politike EU u okviru cilja Konvergencije i cilja Europske teritorijalne suradnje.

1.3 Okruženje za razvoj klastera u Republici Hrvatskoj

Kad govorimo o politici razvoja klastera mora se dotaknuti pitanje novih izazova u svjetskoj ekonomiji kao što su formiranje jedinstvenog svjetskog tržišta kao odgovor na proces globalizacije, naglasak na I&R aktivnostima i komercijalizaciji inovacija, transformacija u svim segmentima poslovanja:

Svijet danas postaje sve više zasnovan na specijalizaciji. Kreira se jedno, globalno tržište. Zasnovanost na razvoju i različitosti regija postaje nova vrsta

konkurentnosti globalne ekonomije. Regije postaju glavni čimbenici konkurentnosti u globalnoj ekonomiji.

Determinante konkurentnosti regije su: kvaliteta i mobilnost radne snage, osnovna i poslovna infrastruktura, poduzetnička klima, pozitivno i poticajno okruženje za inovacije i razvoj klastera, efikasnost javnih institucija, problematika okoliša i slično.

Izgradnja regija baziranih na znanju i na jakom partnerstvu između javnog i privatnog sektora zahtijeva integriranu inovacijsku platformu koja se temelji na promociji i podršci za formiranje klastera.

Ključni izazovi za hrvatsko gospodarstvo sljedećih godina bit će posebice:

- Održavanje makro-ekonomska stabilnost i smanjenje vanjskotrgovinskog deficita;
- jačanje konkurentnosti hrvatskih regija putem sektorske specijalizacije i brendiranja regija;
- fokus na sektore koji donose visoku dodanu vrijednost: ICT, Biotehnologija, Farmaceutska industrija, Obnovljivi izvori energije, Automobilska industrija;
- proaktivni odnos prema izravnim stranim ulaganjima i ciljano privlačenje ulaganja u izvozno orijentirane sektore;
- povećanje izvoza;
- usklađivanje troškova poslovanja gospodarskih subjekata sa uvjetima na zajedničkom tržištu EU u cilju povećanja konkurentnosti (davanja, porezi, doprinosi, troškovi rada);
- povećanje produktivnosti i rast sektora sa većom dodanom vrijednosti;
- razvoj gospodarskih sektora temeljenih na novim tehnologijama i novim proizvodima s dodanom vrijednošću;
- restrukturiranje industrijskih sektora ;
- modernizacija zastarjele proizvodne tehnologije u određenim sektorima u cilju podizanja ukupne tehnološke razine gospodarstva;
- razvoj i podizanje poduzetničkog/fiskalnog kapaciteta u regijama/županijama;
- prilagodba radnog zakonodavstva uvjetima za povećanje gospodarske konkurentnosti.

Važnost politike razvoja klastera u Republici Hrvatskoj prepoznat je u slijedećim strateškim dokumentima:

- Strateški okvir za razdoblje 2006.-2013.godine
- Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske 2011.-2013. godine

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva od 2005. godine provodi Projekt Klasteri - udruživanjem do uspjeha. Cilj Projekta je poticanje udruživanja gospodarskih subjekata u svrhu nastajanja gospodarsko interesnih udruženja ili drugih ugovornih oblika /klastera/ s ciljem višeg stupnja finalizacije zajedničkog proizvoda, te poticanje već formiranih.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva /MINGORP/ je nadležno za opću Politiku gospodarskog razvoja Hrvatske uključujući i politiku razvoja klastera.

Lokalne i regionalne klusterske inicijative podupirane su *bottom-up* pristupom. Klusterske inicijative temeljile su se na poticajima iz tvrtki koje su težile ostvarivanju jače suradnje i umrežavanja s regionalnim partnerima. Tijekom godina hrvatska vlada . javne i potporne institucije pružaju potporu velikom broju klusterskih inicijative koje su se pojavile na terenu (*bottom-up*), i uključivale razne oblike suradnje na lokalnoj i regionalnoj razini.

Posebnu ulogu u promicanju klastera imaju lokalna i regionalna razina, posebice Agencije za regionalni razvoj kao ključna karika u stvaranju i povezivanju klastera inovativnih poduzeća i u stvaranju novih klastera.

1.3.1 Dosadašnja iskustva u razvoju klastera u Republici Hrvatskoj

Dosadašnji razvoj klasterskog sustava u Republici Hrvatskoj bilo je skup različitih politika i dva pristupa, odozdo prema gore (*bottom-up*) i odozgo prema dolje (*top-down*). Zajedničko je za oba pristupa da podupiru suradnju između tvrtki kao preduvjet za jačanje konkurentnosti i inovacija.

U Hrvatskoj je do sada osigurana potpora raznim klasterima i klsterskim organizacijama, u rasponu od suradnje i umreženih projekata između poduzeća do trajno osnovanih klsterskih organizacija s vlastitim menadžerom klastera. Financiranje i potporu pružala su razna tijela, posebice MINGORP, HUP i HGK, u rastućoj mjeri uz potporu europskih programa, stručnog znanja i financijskih sredstava.

Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva u razdoblju od 2005. – 2010. godine sufinancirano je 46 inicijativa u iznosu od 27,000.000,00 kuna, navedeni klasteri udružuju 504 tvrtki, u kojima je 25.063 zaposlenih.

Svaki klaster ima svoje posebnosti i ne može se jedan model klastera preslikati na drugi. Klasteri mogu nastati tako da poticaj za njegovo osnivanje dolazi od poslovnog sektora malog i srednjeg poduzetništva tj. po principu *bottom up* ili da poticaj dolazi od države, odnosno po principu *top-down*.

Do sada je stvaranje klastera dobilo podršku u sljedećim industrijama: drvna industrija, kožna i obuća, tiskarstvo, graditeljstvo, ICT; turizam i ugostiteljstvo, brodogradnja, proizvodnja medicinske opreme, proizvodnja komunalne opreme, prehrambena industrija i metalurška industrija.

2007. godine je MINGORP u suradnji s Hrvatskim izvoznicima, HGK, HUP-om i HBOR-om započeo „Hrvatsku izvoznu ofenzivu“ (HIO). Glavni ciljevi HIO usmjereni su prema rastu izvoza i uključuju osnivanja šest izvoznih klastera - Voda, Mala brodogradnja, Tekstil - Odjeća, ICT rješenja, Drvo - Namještaj i Marikultura - Hrvatska riba.

Klasteri kao izvozni alat, iskoristit će se za poboljšanje učinka malog i srednjeg poduzetništva te nadopunjavanje inicijativa „od dna prema gore“ koje su do sada pokrenute, te razvoja aktivnosti koje će povećati kapacitet i sposobnost malog i srednjeg poduzetništva da postignu međunarodnu konkurentnost i poboljšanju svoj izvozni rezultat.

Postojeći klasteri u Hrvatskoj u pravilu su maleni, te se izrazita pažnja poklanja unapređenju suradnje i umrežavanja postojećih klastera u RH, kao i izgradnje internacionalne mreže klastera što je rezultiralo potpisivanjem Mreže drvnih klastera Jugoistočne Europe/ Slovenija, Hrvatska, Srbija, Bosna i Hercegovina, Makedonija u Kranjskoj gori u svibnju 2008 godine, a na inicijativu Bio Q klastera iz Osijeka u rujnu 2008 godine uspostavljena je mreža Ecorural NET klastera ekološke i tradicijske proizvodnje i ruralnog turizma Jugoistočne Europe, mreža AUTOKLASTERA Jugoistočne Europe-SEE Autoclusters Network uspostavljena u srpnju 2009. godine uz partnerstvo HUP-a.

1.4 SWOT analiza klasterskog okruženja

Prednosti	Nedostaci
<p>Poslovni sektor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Primjeri poduzetničkih i uspješnih klusterskih organizacija - Otvorenost za prihvaćanje novih organizacija i novih modela poslovanja - Fleksibilnost - Kvalificirana radna snaga u tradicionalnom industrijskom sektoru - Izgrađena poslovna infrastruktura - Velik broj poslovnih potpornih institucija 	<ul style="list-style-type: none"> - Nepostojanje jakih lanaca vrijednosti - Niska razina investicija malih i srednjih poduzeća u tehnologiju i istraživanje i razvoj i posljedična niska produktivnost - Nedostatak suradnje i umrežavanja između gospodarskih subjekata - Nedostatak suradnje i umrežavanja javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog rada - Nedostatak stručne i visokoobrazovane radne snage - Neefikasnost tržišta rada - Nedostatna ulaganja u obuku i usvršavanje (cjelo-životno obrazovanje)
<p>Politike i posredničke usluge</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivna politika promicanja poslovne klime - Usklađivanje nacionalne politike malih i srednjih poduzeća s dobrom praksom EU - Postojanje raznih programa za potporu i promicanje klastera - Postojanje programa za potporu poslovnom sektoru 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak koordinacije i koherentnosti između raznih povezanih politika i dionika - Nedostatak financijskih i kadrovskih resursa - Nedostatna raznolikost potpornih mjera i instrumenata - Nedostatak nadzora i ocjene politika
<p>Klasteri</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sve veći broj poduzeća u klasterima - Sve veće zanimanje sektora istraživanja i razvoja za klasterizaciju - Velika raznolikost klusterskih organizacija i klusterskih modela - Povezanost s klasterima u EU 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatan broj globalno aktivnih poduzeća- internacionalizacija klastera - Niska razina inovacija u mnogim klasterima - Mali opseg i raspon suradnje između članova klastera - Niska razina suradnje između klastera (regionalna, nacionalna, međunarodna) - Nedostatak financijskih resursa za klusterske aktivnosti - Nedostatak ljudskih (kadrovskih) potencijala za klusterske aktivnosti - Nedostatak obuke za menadžere i članove klastera

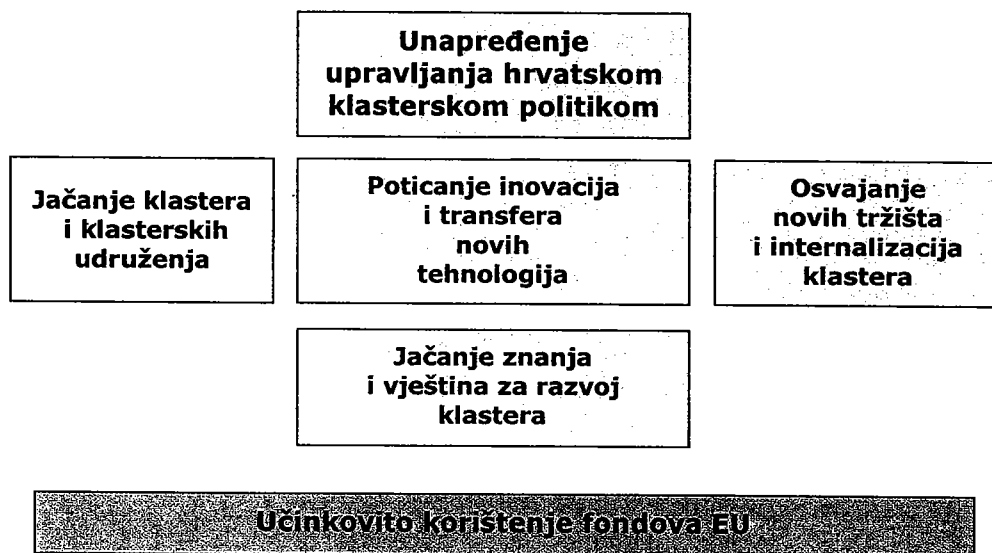
Prilike/Mogućnosti	Opasnosti
Poslovni sektor	
<ul style="list-style-type: none"> - Potencijal za daljnju profesionalizaciju i specijalizaciju poduzeća - Potencijal za razvoj novih međunarodno konkurentnih poduzeća - Potencijal za veće usvajanje inovacija i novih organizacija - Potencijal za povećanje suradnje između poduzeća - Integracija u jedinstveno europsko tržište - Umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora - Poslovna infrastruktura i poslovne potporne institucije stavljene u funkciju razvoja klastera 	<ul style="list-style-type: none"> - Ostale postojeće slabosti poslovnog sektora - Niska razina internacionalizacije - Nedostatak rasta visokoobrazovane razne snage - Poduzeća nedovoljno koriste EU fondove
Politike i posredničke usluge	
<ul style="list-style-type: none"> - Koordinirana politika klastera i implementacija putem posredničkih usluga - Učinkovito financiranje klasterske politike putem EU fondova - Daljnje povezivanje hrvatske klasterske politike s politikama EU - Razvoj koherentne i koordinirane nacionalne klasterske metodologije - Jačanje suradnje između postojećih potpornih institucija za klastere - Jačanje regionalne razine u potpori i razvoju klastera - Dostupnost europskih potpora za poslovni sektor 	<ul style="list-style-type: none"> - Nedostatak koherentnog pristupa klasterima na nacionalnoj i regionalnoj razini - Nedovoljan broj i nedovoljna koordiniranost programa potpore klasterima - Neučinkovita implementacija politike i posredničkih usluga - Nedovoljno korištenje fondova EU - Nepovezanost sektora potpore poslovanju s istraživanjem i razvojem - Nepovezanost sektora potpore poslovanju s europskim partnerima
Klasteri	
<ul style="list-style-type: none"> - Specijalizacija regija i razvoj regionalnih klastera - Profesionalizacija postojećih klusterskih organizacija - Spajanje postojećih klusterskih organizacija - Uspostavljanje novih klusterskih organizacija - Jačanje suradnje između postojećih klastera - Jačanje suradnje klastera s istraživanjem i razvojem - Povezivanje postojećih klastera s regionalnim i europskim klasterima - Uspostavljanje sustava obrazovanja za klastere 	<ul style="list-style-type: none"> - Klasteri ostaju mali - Nedovoljna suradnja između hrvatskih klastera - Nedovoljna suradnja klastera s regionalnom i lokalnom razinom (poduzetničke zone, inkubatori, tehnološki parkovi, agencije za regionalni razvoj) - Nepostojanje nacionalnog sustava za obrazovanje klastera - Niska razina izvoznih aktivnosti hrvatskih klastera

2. Ciljevi Strategije

Strategija razvoja klastera u Republici Hrvatskoj prepoznaje klastere i klusterske organizacije kao alat za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Stoga je cilj klusterskih organizacija:

- povećanje izvoza i omogućavanje pristupa novim tržištima
- transfer i uvođenje novih tehnologija u hrvatskom gospodarstvu
- poboljšavanje okvirnih uvjeta za inovacije
- povezivanje raznih komplementarnih sektora i posredničkih organizacija
- uvođenje i poboljšavanje normi kvalitete i procesa u klasterima i članovima klastera

Opći ciljevi strategije za razvoj klastera temelje se na ovom shvaćanju i strukturirani su na sljedeći način:

2.1 Unaprjeđenje upravljanja hrvatskom klsterskom politikom

Unaprjeđenje upravljanja klsterskom politikom ojačat će se učinkovitost i održivost koordinacije i suradnje svih institucija relevantnih za klstere. Strategija razvoja klstera u Republici Hrvatskoj uključuje niz različitih mjera koje su koordinirane kroz sustav upravljanja. Dobro upravljanje osigurava uspješnu provedbu svih mjera strategije i podupire njihovu povezanost i usklađenost.

Unaprjeđenje upravljanja razvojem klstera uključuje specijalizaciju regija, mapiranje klstera i klster inicijativa, uspostavu središnjeg registra klstera u kojem se prikupljaju podaci o klsterima, kao i mapiranje institucija, klster organizacija i drugih klsterskih dionika, uključujući analizu njihovih međusobnih odnosa. Rezultat mapiranja je izrada sveobuhvatne baze podataka iz koje će se moći izvesti daljnji ciljevi i mjere Strategije razvoja klstera.

Unaprjeđenje upravljanja posebice će se odraziti na jačanje sustava koordinacije klstera u Hrvatskoj. Stoga će biti uspostavljena različita koordinacijska tijela s jasnim zadaćama i odgovornostima. Koordinacijski sustav obuhvaća Nacionalno koordinacijsko tijelo za klstere kao najviše tijelo za vođenje i nadzor cjelokupne klsterske politike, te nacionalnu platformu za klstere kao otvoreni forum za razmjenu mišljenja, umrežavanje i stvaranje novih pristupa. Svim koordinacijskim tijelima predsjedat će MINGORP.

Temelj za vođenje hrvatske klsterske politike bit će posebice ocjenjivanje i praćenje. Ocjenjivanje će relevantnim institucijama omogućiti nužne informacije za donošenje odluka. Donošenje odluka bit će olakšano i uspostavom jedinstvenog sustava za praćenje klsterskih aktivnosti sustava za praćenje.

Stoga je vrlo važan cilj Strategije razvoja klstera stvoriti okvir za praćenje i ocjenu klstera i klsterskih organizacija i njihovog učinka na gospodarstvo na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Naposljetku, hrvatska klsterska politika će se povezati s nositeljima klsterske politike EU, te definirati odgovarajuće mjere za aktivno sudjelovanje u programima EU.

MJERE

2.1.1 Mapiranje klstera

Mapiranje klstera provodit će se u okviru cilja unaprjeđenja upravljanja hrvatskom klsterskom politikom. Cilj mapiranja klstera je dati pregled postojećih klstera i njihovih međusobnih odnosa kao temelj za definiranje odgovarajućih budućih aktivnosti u okviru Strategije razvoja klstera. Mapiranje će slijediti pristup u tri koraka:

2.1.2 Nacionalna koordinacija za klstere

Razvoj klstera i potpora klsterima učinkovito će se koordinirati putem Strategije razvoja klstera. Zbog složene prirode klstera sustav koordinacije mora uključiti različite razine i institucije u „sustav upravljanja na više razina“. U okviru tog sustava upravljanja svaki partner će imati jasno određene zadatke i odgovornosti, definirane u pisanim uputama. U tu će svrhu biti uspostavljeno: Nacionalno koordinacijsko tijelo za klstere.

2.1.3 Specijalizacija regija i izrada regionalne mape klastera

Svaka regija u Republici Hrvatskoj ima specifični teritorijalni kapital⁷ kojim se razlikuje od drugih i koji je osnova za njezin razvoj i privlačenje investicija. Politika razvoja klastera mora pomoći regijama da iskoriste svoj teritorijalni kapital i na taj način povećaju svoju konkurentnost u odnosu na druge regije. Javne konzultacije u okviru Šestog izvještaja o napretku ekonomske i socijalne kohezije u Europske Unije daju zaključak kako teritorijalna kohezija pojačava ekonomsku i socijalnu koheziju. Konsenzus je svih javnih politika u Europskoj Uniji kako se treba uvijek imati u vidu teritorijalni učinak pojedinih mjera i intervencija fokusirajući ih na neophodne reforme i aktivnosti kako bi se u idućih 10 godina postiglo društvo bazirano na znanju, ekologiji, socijalnom i održivom razvoju te investicijama u istraživanje, razvoj i inovacije. Koncept teritorijalne kohezije⁸ prepoznat je i u Lisabonskom ugovoru i u prijedlogu strateškog dokumenta *EU-2020 strategiji*. Trenutna kriza sa svojim asimetričnim teritorijalnim posljedicama još je više povećala značaj teritorijalne kohezije. Teritorijalna različitost osnovni je razvojni potencijal Europske Unije te je stoga potrebno povećati koordinaciju nacionalnih sektorskih politika i politike teritorijalne kohezije s ciljem postizanja sinergije različitih programa. U Republici Hrvatskoj se to ostvaruje sustavnim i koordiniranim pristupom politici regionalnog razvoja koji će kombinirati pristup razvoju odozdo i odozgo (engl. bottom-up / top-down) i kojim će se postići ravnoteža između konvergencije i jačanja regionalne konkurentnosti te dovesti do ubrzanja stope gospodarskog rasta, rasta konkurentnosti naših regija i njihove sposobnosti natjecanja na europskom i globalnom tržištu, rasta izvoza i stope zaposlenosti te osiguranja primjerenog životnog standarda i kvalitete života u našim regijama. Time će se ujedno omogućiti uspješna integracija hrvatskog gospodarstva u Europsku Uniju i ojačati institucionalni i administrativni kapaciteti naših regija za korištenje sredstava EU fondova.

Iskustvo Europske unije pokazuje kako je najbolji instrument za specijalizaciju regija uspostava regionalnih klastera za sektore koji imaju potencijal biti konkurentni na globalnom tržištu. Regionalni klasteri nalaze se na geografskom području koje obuhvaća ekonomski logičnu prostornu cjelinu i time naglašava cjelokupnost komparativne prednosti koju klaster mora eksploatirati. Razvoj regionalnih klastera omogućuje umrežavanje javnog, privatnog i znanstveno-istraživačkog sektora („Triple Helix“) te na taj način dovodi do povećanja regionalne konkurentnosti.

Nastavno na Strategiju razvoja klastera Republike Hrvatske izradit će se smjernice za razvoj regionalnih klastera te analitička podloga za specijalizaciju regija u Republici Hrvatskoj.

2.1.4 Informiranje i promidžba politike razvoja klastera

U sustavu politike razvoja klastera nužno je osigurati potpunu informiranost svih dionika te promidžbu politike regionalnog razvoja, jer je to preduvjet učinkovitosti i optimalnosti. U tom cilju zajedno sa Strategijom razvoja klastera Republike Hrvatske izradit će se Komunikacijska strategija politike razvoja klastera (dalje: Komunikacijska strategija) i Komunikacijski akcijski plan.

Komunikacijska strategija će uz pomoć detaljnog akcijskog plana voditi proces komunikacije za vrijeme provedbe Strategije razvoja klastera Republike Hrvatske. S obzirom da se Strategija razvoja klastera izrađuje za razdoblje 2011.-2020., planirano je da će se i Komunikacijska strategija izraditi za isto razdoblje, dok će se Akcijski plan donositi sukladno Akcijskom planu za razvoj klastera.

Krajnji cilj Komunikacijske strategije jest priopćiti informacije, podići svijest i razumijevanje o važnosti provođenja politike razvoja klastera u Republici Hrvatskoj te omogućiti identificiranim ciljnim skupinama razumijevanje ciljeva i svrhe Strategije razvoja klastera.

---

⁷ Prema „Green Paper on Territorial Cohesion, Commission of the European Communities, 2008“

⁸ Ibid

U svrhu ostvarivanja ciljeva Komunikacijske strategije, akcijski planovi za provedbu komunikacijske strategije razradit će mjere koje će pridonijeti ispunjavanju sljedećih posebnih ciljeva:

1. cilj: informirati javnost o ulozi Strategije razvoja klastera u podizanju konkurentnosti hrvatskog gospodarstva;
2. cilj: informirati dionike i potencijalne korisnike na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini o dostupnim mogućnostima financiranja razvoja klastera;
3. cilj: osigurati stalnu transparentnost provedbe Strategije razvoja klastera Republike Hrvatske
4. cilj: usklađivati sve komunikacijske aktivnosti koje provode partnerske institucije obuhvaćene Strategijom razvoja klastera Republike Hrvatske.

Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva kao nositelj politike razvoja klastera u Republici Hrvatskoj odgovorno je za izradu i provođenje Komunikacijske strategije i Komunikacijskog akcijskog plana.

2.1.5 Praćenje i ocjenjivanje klastera

Provedba Strategije za razvoj klastera temelji se na redovitom praćenju i ocjenjivanju koji pružaju neophodne informacije za nastavak ili prilagodbu ciljeva i mjera Strategije na razni politika i uprave. Posebice će se one mjere putem kojih klasterske organizacije primaju javna sredstva ocjenjivati u odnosu na ispunjavanje ciljeva, rezultata i učinaka. Evaluacija također služi kao alat za učenje za sve osobe i institucije uključene u provedbu politike klastera.

2.1.6 Suradnja s klusterskom politikom EU

Hrvatska već usko surađuje s nositeljima klusterske politike EU, na razini donositelja odluka kao i na administrativnoj razini. Kao nastavak te suradnje Strategija za razvoj klastera ima za cilj jačanje i produblivanje odnosa s nositeljima klusterske politike EU. Posebice će se podupirati one institucije koje provode Strategiju za razvoj klastera kako bi mogle postati snažan partner europskoj klusterskoj zajednici i aktivno doprinositi oblikovanju novih klusterskih politika na europskoj razini. Potpora tim institucijama može imati oblik tehničke pomoći (konzultacija) ili ciljane financijske potpore, prema potrebi. Uska suradnja s klusterskom politikom EU također znači aktivno sudjelovanje u relevantnim programima EU i razmjenu s dionicima klusterske politike drugih zemalja.

2.2 Jačanje klastera i klusterskih članica

Glavni fokus Strategije razvoja klastera Republike Hrvatske je osnaživanje klastera i članica klastera. Strategija je dio sveobuhvatnih napora RH za povećanje konkurentnosti i inovacijske sposobnosti poduzeća, jačanje vještina i kompetencija, te povećanje atraktivnosti lokacija za izravne strane investicije.

Osnaživanje klastera obuhvaća različite aktivnosti i usluge, kroz jedinstveni skup mjera i instrumenata sa svrhom jačanja klastera.

Klasteri i njihove asocijacije dobit će potporu u obliku financiranja, informiranja, obuke i savjetovanja kao pomoć u procesu formiranja i uspostavljanja klastera. Drugi je cilj postići visoku razinu kvalitete novih klastera od samog početka kako bi se izbjegli problemi i podigla razina održivosti.

Postojećim klasterima pružat će se potpora kao pomoć u procesu rasta, profesionalizacije i internacionalizacije klastera. Obuka, razmjena iskustava s drugim klasterima i specifične konzultantske usluge igrat će dominantnu ulogu u ovoj fazi.

Suradnja između klastera važan je dio ovog cilja, kako bi se iskoristile i produbile sinergije sličnih klastera i ostvarila ekonomija razmjera. U određenim slučajevima može biti korisno spajanje postojećih klusterskih organizacija.

Osigurat će se potpora klusterskim poduzećima u njihovim naporima za jačanjem konkurentnosti na regionalnom, nacionalnim i europskim tržištima. Cilj je pružiti visokokvalitetnu obuku i savjetovanje klusterskim poduzećima u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima.

Naposljetku, osigurat će se potpora inovativnim projektima članica klastera u suradnji s drugim poduzećima i/ili istraživačkim institucijama. Takvi će projekti suradnje podići razinu inovacija i konkurentnosti i stvoriti dodatnu dodanu vrijednost za njih i njihove klustere.

MJERE

2.2.1 Jačanje kapaciteta klastera, klusterskih asocijacija/mreža i klusterskih članica

U svrhu povećanja broja, kvalitete i održivosti klastera pružat će se usluge konzultiranja i informiranja, kao i financijska potpora za jačanje klusterskih udruženja i aktivnosti menadžmenta klastera. Već postojeći klasteri primat će potporu u svrhu stvaranja i korištenja sinergija s drugim klasterima. Projekti suradnje između klusterskih članica su od ključne važnosti za opću uspješnost klastera u Hrvatskoj. Stoga je jedna od važnih mjera u Strategiji za razvoj klastera upravo potpora inovativnoj poslovnoj suradnji.

2.2.2 Potpora jačanju konkurentnosti klusterskih članica

Jedan od glavnih ciljeva klusterske politike je jačanje konkurentnosti članica organiziranih u klustere. Stoga će klusterske organizacije svojim članovima pružati usluge za unaprjeđenje znanja i vještina kao što su upravljanje kvalitetom, upravljanje znanjem, organizacijski razvoj (strategija, kadrovska politika, marketing, prodaja itd.). Te su aktivnosti usmjerene isključivo na određeni klaster i mogu se provoditi u suradnji s nacionalnim sustavom obrazovanja i usavršavanja za klustere.

2.2.3 Umrežavanje klastera na regionalnoj razini

Umrežavanje klastera kroz jačanje veza i sinergija s drugim poduzećima, obrazovnim institucijama, inkubatorima, poslovnim parkovima, regionalnim razvojnim agencijama i drugim institucijama posebno je značajno na razini regija, unutar Republike Hrvatske te u prekograničnoj suradnji.

U svrhu jačanja i unaprjeđenja tih sinergija poduzimat će se i podupirati napori za uspostavljanje i jačanje klusterskih mreža na regionalnoj razini.

2.3 Poticanje inovacija i transfera novih tehnologija

Važan cilj hrvatske Strategije za razvoj klastera je jačanje sposobnosti poduzeća za inovaciju i njihovo korištenje novih tehnologija. Inovacije i korištenje novih tehnologija su važni instrumenti za jačanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Suradnja i razvoj klastera osigurat će bržu, učinkovitiju i održiviju primjenu tih instrumenata.

Stoga Strategija za razvoj klastera predstavlja snažan doprinos hrvatskoj strategiji istraživanja, i strategiji tehnologije i inovacija kojima je cilj ostvariti veće sudjelovanje hrvatskog gospodarstva i istraživačke zajednice u europskim mrežama i programima za

istraživanje i inovacije (RFP, CIP i drugi) i implementaciju Lisabonske strategije u Hrvatskoj.

Cilj je hrvatske Strategije za razvoj klastera osigurati identifikaciju i potporu industrija i grana u području novih i inovativnih tehnologija (npr. u području zaštite okoliša) i time doprinijeti ciljevima održivosti, energetske učinkovitosti i zaštite klime. Važan je cilj strategije razvoja klastera podupirati strukturne promjene u hrvatskom gospodarstvu u smjeru sektora, proizvoda i tehnologija temeljnih na znanju i visokoj dodanoj vrijednosti.

U procesu razvoja i umrežavanja klastera vrlo je važno i korištenje novih tehnologija, posebice u području ICT tehnologija, koje će odigrati ključnu ulogu u procesu implementacije strategije razvoja klastera.

S druge strane, suradnja i klasteri su najbolji način za poboljšanje inovacijske sposobnosti i korištenja novih tehnologija u malim i srednjim poduzećima. Stoga su Strategija razvoja klastera i ciljevi politike za mala i srednja poduzeća i politike istraživanja i razvoja usko povezani.

Klusterske organizacije ili druga tijela nudit će široku lepezu usluga kao što je podizanje svijesti o mogućnostima potpore, jačanje inovacijskog potencijala ili izrada inovacijskih strategija.

Osim toga, u godišnji radni program klusterskih organizacija bit će integriran transfer tehnologije kao proces dijeljenja novih vještina, znanja, tehnologija ili metoda s drugima. Taj će proces podupirati menadžment klastera u uskoj suradnji s drugim institucijama.

Naposljetku, menadžment klastera će pomagati članovima u ostvarivanju suradnje s akademskom zajednicom i istraživačko-razvojnim institucijama i razvojem, i povezivati svoje članove s odgovarajućim institucijama u Hrvatskoj ili na europskoj razini (npr. s Projektima u okviru Sedmog okvirnog programa).

MJERE

2.3.1 Potpora inovacijama

Strategija za razvoj klastera podupirat će poduzeća u unapređivanju svojih inovacijskih vještina koje su preduvjet za konkurentnost na nacionalnom i posebice na europskom tržištu.

Stoga će klusterskim poduzećima biti pružene sveobuhvatne usluge od podizanja svijesti o mogućnostima potpore do pomoći i usmjeravanju za korištenje relevantnih programa EU (CIP, ProInno...).

2.3.2 Jačanje transfera tehnologije

Klusterske organizacije će podupirati transfer tehnologije kao važan čimbenik povećanja konkurentnosti poduzeća. U svrhu poticanja i jačanja aktivnosti transfera tehnologije klusterskih poduzeća pružat će se posebni naponi i potpora klusterskim poduzećima i menadžmentu klastera. Posebna pozornost usmjeravat će se prema suradnji s postojećim hrvatskim institucijama u području transfera tehnologije, kao i korištenju mogućnosti u okviru europskih programa što se nudi diljem Europe.

2.3.3 Potpora suradnji s akademskom zajednicom i istraživanjem i razvojem

Suradnja s akademskom zajednicom i istraživanjem i razvojem smatra se ključnim čimbenikom za poboljšanje konkurentnosti poduzeća. Stoga će se podupirati naponi klusterskih organizacija u povezivanju svojih članova s akademskom zajednicom i istraživanjem i razvojem, posebice kroz projekte suradnje. Važan čimbenik je pružanje potpore klusterskim poduzećima za uspješnu suradnju na europskoj razini u programima kao što je Sedmi okvirni program.

2.4 Jačanje izvoznih potencijala i internacionalizacija klastera

Klasteri su važan pokretač inovacija i konkurentnosti ukupnog gospodarstva, posebice izvoznih poduzeća. Osvajanje novih tržišta i potpora izvoznim aktivnostima pomoći će klasterskim poduzećima da iskoriste procese europske integracije i globalizacije tržišta.

S ciljem zadržavanja postojećih i jačanja izvoznih potencijala hrvatskih gospodarstvenika osigurat će se učinkovita potpora klasterskim organizacijama i poduzećima u njihovim izvoznim aktivnostima.

Jačanje izvoznih potencijala i omogućavanje internacionalizacije klusterskih poduzeća obuhvaća različite aspekte, kao što je povezivanje s klasterima u susjednim zemljama. Suradnja s klasterima u drugim zemljama može se organizirati u obliku pojedinih projekata ili čak osnivanja trajnih prekograničnih klusterskih saveza. Takva suradnja u svakom slučaju doprinosi većoj vidljivosti aktivnosti hrvatskih klastera na međunarodnim tržištima.

Internationalizacija također znači suradnju s klasterima na europskoj razini. Hrvatskim će se klasterima pružiti potpora za sudjelovanje u specifičnim programima Europske komisije za potporu europskim klasterima.

MJERE

2.4.1 Potpora izvoznim aktivnostima klusterskih organizacija i poduzeća

U nastavku na postojeće aktivnosti produbit će se i proširiti potpora za jačanje izvoza. Osigurat će se potpora klasterskim organizacijama i klusterskim poduzećima za jačanje izvoznih aktivnosti.

2.4.2 Umrežavanje i suradnja s klasterima u EU i srednjoj i jugoistočnoj Europi

Umrežavanje i suradnja unutar regije mogu znatno doprinijeti jačanju položaja hrvatskog gospodarstva. Sudjelovanje u europskim programima i inovacijskim i tehnološkim platforma, teritorijalne suradnje daje mogućnost za financiranje tih aktivnosti i iskorištavanje sveobuhvatnog stručnog znanja (*know-how*) prikupljenog kroz veliki broju već implementiranih projekata. U svrhu boljeg iskorištavanja tog potencijala osigurat će se potpora klasterima za uključivanje prekograničnih aktivnosti u njihove programe rada.

2.5 Jačanje znanja i vještina za razvoj klastera

Cilj je Strategije razvoja klastera unaprijediti znanja i vještine svih sudionika uključenih u implementaciju strategije. To su prvenstveno osobe iz klusterskih organizacija (menadžeri klastera), potporne organizacije za klastere ili klusterska poduzeća. Predloženim sustavom obuke i obrazovanja osigurat će im se ciljana potpora za njihove profesionalne odgovornosti i uloge.

Zbog širokog raspona potreba za kvalifikacijama i obukom klusterskih poduzeća, menadžera klastera i drugih, obuka i obrazovanje moraju biti organizirani na metodičan i sveobuhvatan način (sustav obrazovanja i obuke), u kojemu će biti zastupljene teme poput jačanja suradnje između poduzeća, unutarnji organizacijski razvoj, upravljanje kvalitetom, upravljanje projektima i mnoge druge. Sve one doprinose kvaliteti rada pojedinaca i organizacija i konkurentnosti klusterskih poduzeća.

Osim toga, znanja i vještine obuhvaćaju pružanje informacija i odnosa s javnošću (PR) za klaster. Kako su klasteri otvorene mreže s ciljem učenja jednih od drugih, postoji potreba za učinkovitom komunikacijom sa svim uključenim partnerima. Stoga Strategija za razvoj klastera predviđa i sustav informiranja u skladu s potrebama ciljnih skupina.

MJERE

2.5.1 Jačanje znanja i vještina

Strategija za razvoj klastera osigurat će jedinstven sustav obrazovanja i obuke za potporu menadžmentu i institucijama uključenima u aktivnosti klastera. Taj će sustav obuhvaćati tečajeve, seminare, obuke i druge aktivnosti kako bi se zadovoljile postojeće potrebe za kvalifikacijama i nuditi mogućnost stjecanja novih znanja i vještina. Ciljna skupina su klaster menadžment, članice klastera, potporne organizacije i ostali dionici razvoja klastera. Sustav obuke i edukacije važan instrument za unapređivanje vještina i, uslijed toga, konkurentnosti klastera.

2.5.2 Informacijske i komunikacijske aktivnosti klastera

U okviru ove mjere Strategije za razvoj klastera RH uspostaviti će se informacijski sustav kako bi se zadovoljile razne potrebe članica klastera i institucija uključenih u aktivnosti klastera za informacijama. Kako su klasteri otvorene mreže, s mnogo uključenih partnera, informiranje, komunikacija i odnosi s javnošću (PR) ključni su čimbenici njihovog uspjeha. Stoga će se izraditi jasan plan komunikacije, uzimajući u obzir da osobe uključene u aktivnosti klastera općenito imaju vrlo ograničene komunikacijske resurse.

2.1 Učinkovito korištenje fondova EU i Programa Zajednice EU

Horizontalni cilj Strategije razvoja klastera u Republici Hrvatskoj je omogućiti učinkovito i obuhvatnije korištenje fondova EU i Programa Zajednice namijenjenih razvoju klastera i klaster inicijativa te jačanju kapaciteta malih i srednjih poduzeća za suradnju i inovacije.

MJERE

2.6.1 Jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje fondova EU

Republici Hrvatskoj trenutno je na raspolaganju Instrument pretrpistupne pomoći – IPA. Nakon ulaska u EU bit će joj za financiranje razvoja klastera i klaster inicijativa na raspolaganju strukturni instrumenti Kohezijske politike EU (Europski fond za regionalni razvoj, Europski socijalni fond i Kohezijski fond) u okviru cilja Konvergencije, cilja Konkurentnosti i zapošljavanja i cilje Europske teritorijalne suradnje.

Usvajanjem Strategije za razvoj klastera i provođenjem njezinog Akcijskog plana Republika Hrvatska će ojačati kapacitete klastera i članica klastera za apsorpciju fondova EU. U okviru operativnih programa koji će biti izrađeni za korištenje cilja Konvergencije i cilja Europske teritorijalne suradnje moći će se financirati mjere u okviru Strategije za razvoj klastera i na taj način će se povećati konkurentnost hrvatskog gospodarstva i stvoriti uvjeti za jačanje klastera i članica klastera.

Od velikog je značaja ciljeve i mjere Strategije za razvoj klastera integirati u programske dokumente koji su osnova za korištenje strukturnih instrumenata Kohezijske politike EU."

2.6.2 Jačanje kapaciteta za učinkovito korištenje Programa Zajednice

Klasteri i članice klastera mogu se prijaviti izravno u Bruxelles za financiranje iz Programa Zajednice kao što su CIP / Program za konkurentnost i inovacije/, FP7 /Sedmi okvirni program za suradnju na području znanosti/ i ostali odgovarajući Programi Zajednice.

Za uspješnu prijavu bit će im osigurana sveobuhvatna pomoć nacionalnih info točki za pojedine Programe putem specifičnih aktivnosti kao što su informiranje, edukacija i savjetovanje pomoć u umrežavanju i povezivanju sa međunarodnim partnerima.